	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 50	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Một năm.						
Các làng và		8.00	8.00	8.00	9.00	»
Các công-sở	»	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Sáu tháng.	3.00	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Ba tháng.	1.50	0.90	0.80	0.80	0.85	1.15
Một tháng.	0.50					

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN VĂN LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

Une seule insertion.	0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel	
Par centimètre et par insertion.	0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page.	2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales.	1 $ 50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Prix de hauteur, sur 6 = 065 de large.

Nhân-vật mới ở trong thời-đại mới

Thời đại ngày nay là thời đại mới, nhân vật ngày nay là nhân vật mới. Ấy người người bây giờ cái khẩu đầu thường nói luôn câu ấy, vậy ta thử hỏi *mới* là thế nào? Cứ theo như cái quan niệm của người đời và : hãy là xã-hội ta đây, thì chắc là nhiều người đã ngộ giải cái nghĩa đó. Nói là thời đại mới thì có ý cho là đổi với thời-đại trước tuyệt nhiên không còn quan-hệ đến nhau, nói là nhân vật mới thì có ý cho là đổi với nhân vật cũ đều khác hẳn hết thảy. Ôi! giải thuyết như vậy chẳng hóa ra lầm lẫn lắm ru! Nhân vật mới, thời-đại mới, điều đó tưởng nên nghĩ kỹ mới xét rõ ra được.

Ta thử nghĩ đó mà coi, vì dụ một cái thời-đại mới bỗng đâu đột hiện ra, bao nhiêu những văn-tự chế-độ đều không phải là cái dấu vết của đời trước lưu truyền lại, thì không hay xã hội nhân vật thành ra cái cảnh-tượng thế nào, cứ như thế thì có khác gì cái thời-đại hỗn mang mà ta vẫn gọi là thượng-cổ đó không? Đã đành rằng đem cái sự hỗn mang ở đời thượng-cổ mà so với cái sự văn-minh ở đời bây giờ, một đằng quê mùa mà giản dị, một đằng văn hoa mà phồn tạp, thực có khác nhau như một vực một trời, nhưng cái cốt yếu làm cho khác nhau chỉ ở về một điều có lịch sử và không có lịch-sử đó mà thôi, cho nên lịch-sử chính là cái vật rất quí của loài người vậy. Bây giờ thì nhau bàn đến giáo-dục, nhưng không biết cái yếu điểm của sự giáo dục là ở những điều phát-minh kinh nghiệm của đời trước để lại cho đời sau, người sau nhân đó mà bồi đắp thêm lên, xem đó mà xét được ra rằng thời-đại mới chính là một mối bởi đời đời chắp nối mà nên, chứ không phải là một phần riêng hẳn ra vậy. Thế thì phải người vì thời-đại ấy đã sản xuất muốn cho khác với người trước mình mà gọi là nhân-vật mới ấy, mà muốn không giống nhau hẳn cũng không có thể được nào.

Không kể là người sinh vào thời-đại nào đều cần phải có tư-cách thích hợp với cái thời đại ấy để cầu lấy cơ tự lập cho xứng đáng là nhân vật trong thời-đại ấy, nhưng cũng không phải mình tự lập là tuyệt vọ quan hệ với người trước mình. Cái lẽ tiến-bộ của thế giới như hai cái vật trồn đè giáp nhau, dần dần rời nhau ra, ngày nay xa một ít, ngày mai xa một ít, xa nhau mãi trong độ bao nhiêu năm, lúc ấy mới thấy cái địa vị khác hẳn nhau, nhưng lúc ban đầu hai cái vẫn cùng chung một cái giới-duyên cả. Cái giới duyên ấy tức gọi là nơi điều-hòa, điều hòa là cái lẽ tinh-mật trong cơ tiến hóa của xã hội; xã hội ngày nào cũng cùng nhau theo đuổi trên con đường tiến-hóa, thì lợi lợi, hy vọng, cảm tình, thị hiếu ngày nào sũng cần phải có điều-hòa, cho nên phải nhân vật mới ở trong cái thời đại mới này, bất cứ ở về phương-diện nào cũng phải giữ lấy đạo điều-hòa *mới được. Chớ nên bắt chước* những kẻ phù bạc, động nói ra bảo cái này hủ lậu nên bỏ, cái kia tệ hiện nên trừ, mà thực ra thì không biết cái mà chúng gọi là hủ-lậu có nên bỏ, cái mà chúng gọi là tệ hiện có nên trừ không. Xét ra thì những điều gì mà cái quan niệm nông nổi của chúng không thể nghĩ tới được thì chúng muốn làm cho mất hẳn đi. Ôi, cái nền nếp của xã-hội ta ngày nay, cũ muốn gần hết, mà mới chưa thật thành, cái điều lo nhất cho thần-đạo nhân tâm chính là ở về điều đó vậy.

Nói như vậy, không phải là có lòng muốn thủ cựu, chỉ mong rằng các hạng tân nhân vật phải nên có cái đại kiểu đem cái thời-đoạn điều hòa mà ứng phó với xã hội cho được thích nghi đó mà thôi. Hễn trong tâm não phải nhân vật mới ngày nay đều chứa sẵn một cái tư tưởng sốt sắng nồng nàn là cái tư tưởng muốn thay cũ đổi mới. Cái tư tưởng ấy có nhiều là hay, nhưng ta thử gắng hỏi, cái vật mà ta định đem thay đổi ấy cái bản chất nó thế nào, có quả là tốt lành, chắc chắn hơn của ta không. Cho nên muốn thay đổi sao mặc lòng, cần phải lấy cái sẵn có làm cơ sở đã. Vì rằng chính những cái sẵn có biết đâu tựu trung lại chẳng có được nhiều cái đặc điểm hay, nếu ta vì cái lòng hiếu dị cặp liền mà nhất giai bỉ thị không lưu tâm gìn giữ lấy thì lại là làm hoa hại cho xã hội, làm điệm nhục cho cái thời đại mới mà thôi.

Nói tóm lại, hạng nhân vật mới chính là hạng người mà xã hội cần phải có trong buổi bây giờ, vì là những người có đủ sức mà đảm thụ được lấy công việc lớn lao cho xã-hội. Nhưng mới có cái sức đó mà thôi, vậy lại cần phải có đủ tư-cách nữa mới được. Cái tư cách mới thực khó, phải có công phu nghiên cứu, học vấn và kinh nghiệm lịch duyệt cho tinh trường chân xác thì không bao giờ dám thụ được nên. Vì không có nghiên cứu thì ý nghĩa không thấu đáo, không có học-vấn thì trí lực mập-mờ, không kinh-nghiệm thì sự lý không được rõ ràng, không duyệt lịch thì thi thố không được chu thỏa. Khó lắm thay. Trong đại lầm thay, không hay rằng trong xã hội ta đã có được hạng nhân-vật mới ấy để ứng phó với cái thời-đại mới này không?

T. X.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài gửi ông mandat mua thì nên gửi cho kỳ không sẽ gián gửi thao giấy mua thì báo-quán không tới lời. — Mua báo thì tính từ ngày bước mùng một tháng tây trở đi cho tiện.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 8 Mars 1923

Một bản chỉ-dụ

Có chỉ-dụ ủng chuẩn việc hoàn-cải lại điều lệ các hưu trí công-quỹ của các xứ ở Đông-pháp.

Việc nước Bỉ

Mới bắt được 40 người lĩ về đảng Đại đồng, ấn công của chánh phủ Berlin đương tổ-chức việc phản-đối việc trả bình trong hạt sông Rhur.

Người Tây-ban

M. Quintrie Lamotier, chánh tòa ở Maroni mông bổ quan tòa ở Hanoi.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 9 Mars 1923

Nước sông bên Pháp

Nước sông phần nhiều đương, nhưng giới vẫn mưa giỏ luôn có thể sinh ra hại được, nhất là ở trong triền sông Loire.

Cái vấn-đề hải-thuyền

Quan tổng-trưởng bộ Hải-thuyền có đệ trình nghị-viện một bản dự-thảo chương-trình về việc ấn-định lại số hải-thuyền cho đồng với tờ giao-ước Washington. Bản dự-thảo ấy có ba phần : Phần thứ nhất nói về hải-thuyền dùng để bảo hộ việc giao-thông trên mặt bể ; phần thứ hai nói về hải-thuyền dùng để bảo hộ các hải phận ; phần thứ ba nói về các tàu bay đi bể. Tải-lượng các tàu lớn là 117.000 tấn ; tải-lượng các tàu chở máy bay là 61.000 tấn ; tải-lượng các tàu ngầm là 60.000 tấn ; tải-lượng các tàu nhỏ là 6.000 tấn. Hiện nay không định đóng, trừ ra chiếc tàu lớn nào cả.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Cụ nhu tin tức ở Paris mới tiếp được về cuộc hội-nghị của nghị-viện Angora thì không có gì là đáng nói lắm, như tin tức tiếp được trước đây. Nghị-viện cho phép chánh-phủ Thổ-nhĩ-kỳ cứ tìm cách điều-đình cuộc hòa-nghị theo như các điều khoản sau này :

Trong một kỳ hạn nhất định phải giải-quyết ngay cả vấn đề đã Mossoul, trong các vấn-đề tài-chánh kinh tế, và chánh-trị phải bảo-toàn cho các quyền lợi cốt-tử, và cái quyền độc lập cho nước Thổ-nhĩ-kỳ ; hòa nghị lập xong, thì lập tức phải rút quân ra khỏi các miền trá binh. Cái dự-luận trong các giáo-quán nước Thổ xem chừng lấy làm lạc-quan lắm. Người ta xét ra Ismet pacha được nghị-viện ủy dại quyền cho để điều đình cuộc hòa với các nước.

Báo *La Liberté* có nói : « Việc lập cuộc hòa nghị không đến nỗi tuyệt hy vọng. Nhưng người Thổ biết điều ai cũng biết rằng nước Thổ ngày nay cần phải nghỉ yên. Hợp lẽ đã thắng được đảng cấp tiến.

Việc trú binh trong hạt sông Rhur

Các nhà pháp-luật nước Finlande có tỏ ý bất-phục việc trú binh trong hạt sông Rhur về phương-diện pháp-lý quốc-tế. M. Fitlet là giáo sư luật-pháp hội-quốc tại Paris, M. Barthélemy, hội-viên trong bác-sĩ-viện, các ông giáo-sư Mestre, Roilaud, Gidel có ý-kiến bài phản đối lại. Các ông có nói : Nước Đức là một nước trước kia khiêu chiến với nước khác, đến nay lại dụng tâm vỡ nợ, mà nước Finlande lại tỏ tình thân ái với, thật làm cho ta phải lấy làm lạ, làm phiền. Ta lấy làm phiền, vì ta xét việc ấy, tự biết người nước Finlande quên cả các nhà pháp luật nước Pháp giúp đỡ cho nước ấy, trong khi nước Pháp còn là đồng-minh của nước Nga. Ta lấy làm lạ, vì việc nước Finlande ta thân về cái quyền thế của vua nước mình, và việc nước Đức tìm cách trốn nợ, hai việc khác nhau lắm, không giống nhau chút nào. Nước Đức đã công kích nước Pháp, về hữu hoại những điều giao ước của nước Pháp. Đến lúc nước Đức bị thất bại cầu hòa chiến tranh, mà cam đoan tuân-phục lại các miền bị tàn-phá, thì nước Pháp cũng cho Đức nay nước Đức không chịu tuân lời minh đã cam-đoan. Trong khi nước Đức vi-phản, không chịu tuân lời cam đoan như thế, thì lại là nước Pháp có quyền đem quân đến đóng ở địa hạt nước Đức, đại khái như đóng ở hạt sông Rhur để làm cứa bảo-chứng cái trái khoản của mình và để bắt cho nước Đức giữ lời đã ý kết. Cái quyền ấy thì luật pháp [illegible] một việc hợp với lẽ lực xưa nay. Một người đeo nợ không muốn gả nợ, thì người chủ-nợ có quyền bắt lấy gia sản. Bắt lấy gia sản mà chi chỉ có việc đòi nợ thôi, thì cái việc ấy rất là công bình đích đáng. Mà trong cái việc nói ở đây, thì cái quyền của nước Pháp nói rõ ở khoản thứ 248 trong tờ hòa nghị. Theo như khoản ấy nước Pháp được cái quyền trước tiên về các tài-sản của nước Đức, và được quyền tịch-biên các tài-sản ấy là của bảo lĩnh các trái-khoản của mình.

Các nhà pháp luật nước Pháp lại nói rõ rằng : việc đóng binh ở hạt sông Rhur không có gì là đáng ngại lắm, như tin tức tiếp được trước đây. Nghị-viện cho phép chánh-phủ Thổ-nhĩ-kỳ cứ tìm cách điều-đình cuộc hòa-nghị theo như các điều khoản sau này :

Trong một kỳ hạn nhất định phải giải-quyết ngay cả vấn đề đã Mossoul, trong các vấn-đề tài-chánh kinh tế, và chánh-trị phải bảo-toàn cho các quyền lợi cốt-tử, và cái quyền độc lập cho nước Thổ-nhĩ-kỳ ; hòa nghị lập xong, thì lập tức phải rút quân ra khỏi các miền trá binh. Cái dư-luận trong các giáo-quán nước Thổ xem chừng lấy làm lạc-quan lắm. Người ta xét ra Ismet pacha được nghị-viện ủy dại quyền cho để điều đình cuộc hòa với các nước.

Báo *La Liberté* có nói : « Việc lập cuộc hòa nghị không đến nỗi tuyệt hy vọng. Nhưng người Thổ biết điều ai cũng biết rằng nước Thổ ngày nay cần phải nghỉ yên. Hợp lẽ đã thắng được đảng cấp tiến.

Việc trú binh trong hạt sông Rhur

Các nhà pháp-luật nước Finlande có tỏ ý bất-phục việc trú binh trong hạt sông Rhur về phương-diện pháp-lý quốc-tế. M. Fitlet là giáo sư luật-pháp hội-quốc tại Paris, M. Barthélemy, hội-viên trong bác-sĩ-viện, các ông giáo-sư Mestre, Roilaud, Gidel có ý-kiến bài phản đối lại. Các ông có nói : Nước Đức là một nước trước kia khiêu chiến với nước khác, đến nay lại dụng tâm vỡ nợ, mà nước Finlande lại tỏ tình thân ái với, thật làm cho ta phải lấy làm lạ, làm phiền. Ta lấy làm phiền, vì ta xét việc ấy, tự biết người nước Finlande quên cả các nhà pháp luật nước Pháp giúp đỡ cho nước ấy, trong khi nước Pháp còn là đồng-minh của nước Nga. Ta lấy làm lạ, vì việc nước Finlande ta thân về cái quyền thế của vua nước mình, và việc nước Đức tìm cách trốn nợ, hai việc khác nhau lắm, không giống nhau chút nào. Nước Đức đã công

Tin Trung-hoa

Ngày 2 Mars 1923

Hương-cảng đặc-điện

Quân Lê-xuân-Vinh bảng ngày công Quế quân giao chiến ở Đông-xuyên, quân Lê bị thua. Ngày hôm qua, một trăm quân của Hứa-sùng-Trí đã tới Quảng-châu. Quân Thẩm-hồng-Anh đã đi sang Tây-giang, định bố-trí khắp một giải ở Tam thủy. Có tin rằng Quảng châu lại thương-nghị về việc tế-khoản.

Tin Ngô-bội-Phu

Ngô-bội-Phu điện về Bắc-kinh xin cho Thẩm-hồng-Anh làm đốc quân ở Quảng-đông và Tôn-truyền-Phương làm đốc-quân ở Phúc-kiến. Cả thảy hơn 10 đạo điện-văn, lời lẽ rất nghiêm lệ. Lê-nguyên-Hồng và Trương-thiện-Tăng đề phúc điện ung-thuận.

Tuyển cử tổng-thống

Cái bệnh muốn làm tổng-thống của Tào-Côn lại phát. Trong mấy hôm nay đã vận-động với các nghị-viên để hoàn việc chế-biến lại mà tuyển-cử tổng thống trước.

Tin Từ-tuyền

Quân Du-lễ-Đường đã chiếm được Trùng-khánh. Đặng-quân đã theo đường Nam lộ kéo tới.

Hộ-pháp nghị viện

Hộ-pháp nghị-viện tuyên-ngôn bổ Lê-nguyên-Hồng theo ý Ngô bộ-Phu mà phái bộ cái mệnh-lệnh hai đốc-quân Quảng-đông và Phúc-kiến thì thực khác nào thế trở về phương nam [illegible] Ngô bộ-Phu điện về Bắc kinh yên cầu chính-phủ phải lập ra công-nhân tạp hội điều tệ. Hiện đã có tin rằng tập giao cho Pháp-chế-cục khởi thảo.

Tòa Nội-các

Trong vô tuyến-điện ngày hôm nay có nói rằng về việc bổ chức tỉnh trưởng hai tỉnh Phúc-kiến và Quảng-đông Tòa nội các và Ngô-bội-Phu hai bên không hợp ý với nhau, thì Tòa nội-các Trung hoa đã từ chức.

Bài ca Au-tri-vien

XCII

Hàng vương gây dựng nước ta.
Bốn nghìn năm lẻ gọi là Đại Nam.
Hai mươi nhăm triện dân vàng.
(Hỏ hai câu)
Nghe chuông cảnh tỉnh như đèn đọng
Làm nhàm mỏi lũ người ta. [ra.
Tuy rằng bé dại giống nhà Lạc-long.
Trùng rồng lại nở ra rồng.
Cũng khôn cũng thể con tông nhà nòi
Đời trời đạp đất ở đời,
Nghĩ sao không thẹn làm người mới hay.
Đừng rằng tuổi hãy thơ ngây,
Một mai gánh vác người nầy chứ ai.
Vì không nung nấu giải mài,
Phú nghiêng chữa lấp lời việc đời sao
Gái thì vẹn đạo làm tông, [tong.
Gái thì phỉ chí làng bông bốn phương
Cần đai buộc lấy cương thường,
Tu khôn rách-trí để đường kinh-luân
Có thân hỏi phải lo thân
Mỗ người một vẻ muôn phần vẹn mười
Giờ Âu mưa Á thành thơi,
Như hoa như gấm xoay đời văn-minh.
Rễ bồng mầm lạc xanh xanh,
Cây kia cũng bởi cỏi cành nảy ra.
Gái chàng là, gái chàng là,
Biết bao nuôi nấng mới ra con người.
Chớ tham biếng nhác chơi bời,
Quên công cha mẹ quên lời thầy răn.
Bẻ không vin cả gẫy cành,
Lời phương ngôn nói rành chẳng ai.
Ai coi kia dẫy hồi ai, [sai.
Nẻo cần binh-đẳng cũng loài người ta
Tuổi xanh trẻ nhẹ ra mà,
Bóng thiều thấp thoáng cái già theo sau
Yêu nhau thời phải bảo nhau,
Bảo mà tiến-bộ mau mau mới vừa.
Vì dù tháng đợi năm chờ,
Bấy lâu tư tưởng bây giờ lại không.
Trẻ con thuộc lấy làm lòng.

Nén láp nhà Hộ-sản trong các dân-xã

Ai chẳng muốn giữ giống nòi, thì ai chẳng muốn người sống, nhưng biết cách sống thì có phép giữ sống, không biết cách sống thì không có phép giữ sống, có phép giữ sống thì được sống, không phép giữ sống thì không được sống. Sự được sống hay không được sống cũng bởi cách giữ sống của người ta có phép hay là không có phép, cũng là các phép ấy khéo hay vụng, phải hay lầm vậy.

Từ khi loài người khôn ngoan, biết trồng thóc lúa để ăn khỏi đói, may quần áo mặc để khỏi rét, làm nhà cửa để tránh nắng mưa, chế thuốc thang để điều trị chứng nầy tật khác, làm khi giới để phòng bị các loài rắn độc thú dữ .. kể những phép giữ sống cần loài người ta thật đã đang hết trí não từ thuở người ta khôn biết tới giờ, mới được ngày một chu-chỉ, ngày một viên-mãn. Song những phép đó là để giữ sự sống cho người ta khi đã thành người mà thôi; vậy lại phải tìm phép để giữ sự sống cho người ta khi còn trong thai, khi mới lọt lòng.

Các nước văn-minh học-thức ngày một phát đạt bao nhiêu, thì giống nòi ngày một sụt sùng bấy nhiêu; không kể những sự dưỡng sinh hàng ngày, dẫn như những phép giữ sống, [illegible] mỗi sự rất-rè, có thể làm cho người ta sống ở ngoài vòng tạo hóa. Người ta biết rằng một việc sinh-sản là việc rất can-hệ đến tính mạng loài người, rất quan-trọng đến nỗi giống một dân nước, đến vận-mệnh một dân-tộc, vậy phải dùng hết sức óc để nghiên cứu về khoa-học ấy, dùng hết phương-pháp để phòng-bị bảo-hộ về việc ấy. Vẫn đành rằng lẽ trời đất từ xưa đến nay, việc sinh-sản bao giờ cũng là việc rất dễ rất thường, tạo hóa không có lẽ nào làm cho việc sinh-sản khó mà không được dễ, biến mà không được thường; chỉ vì người ta để không tỏ lẽ là như thế, lại không quan việc là như thế, trước khi chưa lấy chồng, thì có ai là người lịch luyện quen biết, tới khi sinh-sản trong bụng thường không có chỉ-trương, ngại ngùng e-lệ, nấp tấp vội vàng, mới sinh ra những sự nan-sản nghiệch-sản! Vậy người ta tìm cách để tránh những sự nguy-hiểm ấy, phải có nhà Hộ-sản, có sách học có thầy dạy, có người trị-sự, có thuốc ứng-dụng vân vân...

Dân ta xưa nay vẫn tự mệnh là con rồng cháu tiên, có cái tinh nhân-luẩn cần-an, chỉ biết như thế là có mang, như thế là chửa, như thế là đẻ, như thế là tự sinh tự-dục, chịu luẩn theo mệnh-lệnh sống chết dưới quyền tạo-hóa. Về phần dân ba con gái, vì lẽ quá phụ-lòng sự tự-nhiên như thế, nên cứ ngại rằng : con ai học nuôi con rồi mới lấy chồng ; thật lầm người cũng vì cái ấy, giết ... gớm, cũng vì cái ấy ! Theo lẽ tự-nhiên vẫn là đàn bà thời phải lấy chồng, lấy chồng thời phải có con, không nói ai cũng nẫu, không dạy ai cũng biết. Song có con thì phải thế nào? Vậy ta nên biết. Sau khi đã có mang, dù không theo được bằng ba lần-nhâm thì lúc có mang, ngồi nằm đi đứng, đều tối chính đính mà không nghiêng vẹo ngoài ; miệng không ăn thực nhâm-nhi, mắt không nhìn sự sắng, tai không nghe tiếng nhảm và những lúc đêm thanh cảnh tĩnh, sai người đọc những nghĩa-lý hay trong sách vở để nghe ; ấy là bộc ê dạy con từ thuở trong thai ». Điều đó dẫn ta chưa dám trách vọng, nhưng những điều kiêm kiêm trong khuê-phòng, những sự gio giữ trong khi-tiết, ta nỡ lại không nên biết sao? Khi thai đã đủ mười tháng, bấy giờ đã thành hình thể, đã có sức vận-động, đứa trẻ đã cựa trong bụng người mẹ, thì đã đau bụng, đau lắm là bởi nỗ cựa ấm, cựa lắm mới nứt được mụng thai, v. v. Vậy những phép kni tâm-sản, ta lại phải cần biết lắm. Vậy những đàn bà con gái, ai đã biết chữ cả ; nên xem sách giáo khoa về dưỡng sinh sản. Ai không biết chữ, ai không đi học, phải nên hỏi chúng bạn chị em chúng các bà đã kinh sự. Ôi! phận sự người đàn bà, việc gì cũng nên biết, đến việc sinh-sản lại là thiên-chức của người đàn bà cần phải nên biết hơn. Chị em cho lấy việc đó là thọ-le riêng, kiêng là kiêng những điều thường-luân bại-lý, thọ là thọ những lợi thất-biết thất trinh ; đến như việc đó là việc « bảo chúng », có biết như thế mới đủ tư-cách làm người đàn bà.

Lại lý thay cho đàn ông ta có cái thói bỏ bại không sự đàn bà đẻ, cho sự đàn bà đẻ là bẩn, ít người biết trọng nom giúp đỡ ! nói bỉ ; nói

nhảm. vẫng tục, vẫng lười thì cho là sạch, đến lúc vợ con sống chết trong giấy phút khi đẻ thì lại cho là bẩn không hề quản cố đoái-hoài ! không biết trong tâm-lý, trong ý-kiến của những phái giống đực vô nhân đạo ấy họ nghĩ ra làm sao ? Thử nghe chuyện sau này xem trong bụng bọ có ấy nảy thức ra làm sao ?

Nguyên có một người Pháp đi sang sứa. Nhà này không chứa những kẻ không lương-thiện.

Ông lão mắn đa sâm sụm đã chót ra mở cửa, nhìn Bảo-Phương chòng chọc. Vợ lầm bầm gắt chồng rằng : Đã bảo đừng mở cửa, tự nhiên nước người chơi bời vào trong nhà. Khéo mà lầm cầm quá !

Chồng đáp lại rằng

Cuộc công-thải Đông-pháp

Ký mở số lần thứ IV

Ngày 1er Mars bản-quán đã đăng cả những số trúng giải trong kỳ rút số lần thứ tư, nhưng trong những giải 100 đồng, thế nào cũng có số sai.

59.502	76.543	91.945	108.113	
59.576	76.813	92.002	108.167	
59.593	76.994	92.004	108.284	
60.179	77.049	92.037	108.303	
60.476	77.107	92.084	108.567	
60.489	77.440	92.086	108.926	
60.529	77.535	92.137	109.244	
60.613	77.563	92.274	109.294	
60.652	77.591	92.299	109.341	
60.671	77.625	92.362	109.839	

Những phiếu quốc-trái có số ở trên này thì được lĩnh tiền tại các sở kho bạc trong cõi Đông-pháp bắt đầu từ ngày 15 tháng tư tây.

Khi lĩnh chỉ phải trả tiền thuế nhà nước để định mà thôi.

Các người có những phiếu ấy phải đem mọi phiếu tại Kho-bạc từ bảy [illegible] để tiện việc kiểm soát. Khi xem

Đài kỷ niệm các chiến sĩ trận-vong. — Nay đặt ra một Hội-đồng khảo xét về các thứ thuốc để thiết lập tại Hanoi một cái Đài kỷ-niệm cho các chiến-sĩ trận vong trong khoảng năm 1914-1918.

Chánh Hội-đồng là quan Đốc-lý Monrroux và các hội viên thì có :

Do Võ Phi Hùng Cung HS Petrus Ký Đã Số Hóa Và Chia Sẻ Miễn Phí Trên Internet, Không Bán Dưới Mọi Hình Thức

3.413	55.124	95.879	
12.797	66.187	112.880	
26.614	67.708	112.986	
36.649	72.012	116.957	
44.040	78.648	119.818	
46.511	82.015	120.052	
47.642	88.889	121.211	
47.983	89.478	121.728	
49.222	90.628		

Những số sau này mỗi số được 100 đồng.

296	15.429	31.646	47.155
328	15.885	31.749	47.178
521	15.954	31.821	47.310
690	16.100	31.933	47.434
797	16.130	32.043	47.482
801	16.239	32.350	47.530
946	16.285	32.462	47.538
1.090	16.447	32.519	47.789
1.143	16.466	32.618	47.792
1.349	16.788	32.751	47.940
1.366	16.965	32.769	47.951
1.857	17.173	32.840	48.041
2.168	17.381	33.018	48.119
2.184	17.448	33.037	48.148
2.313	17.449	33.122	48.357
2.744	17.518	33.139	48.574
2.903	17.706	33.382	48.884
2.810	17.757	33.717	49.011
2.929	17.797	33.746	49.148
2.973	18.066	33.815	49.267
3.039	18.090	33.848	49.316
3.642	18.131	33.993	49.554
4.235	18.147	34.299	49.585
4.244	18.270	34.339	49.892
4.267	18.302	34.411	50.103
4.404	18.521	34.488	50.358
4.513	18.584	34.649	50.469
4.537	13.647	34.697	50.479
4.596	18.850	35.228	50.510
4.800	19.147	35.620	50.866
5.363	19.396	35.833	50.909
5.409	19.420	35.857	51.125
5.666	19.449	35.976	51.211
5.692	19.503	35.980	51.256
5.762	19.736	36.087	51.372
5.947	19.897	36.364	51.470
6.139	19.968	36.576	51.479
6.416	20.083	36.614	51.793
6.671	20.086	36.619	51.983
6.767	20.218	36.928	52.086
7.017	20.240	37.037	52.417
7.032	20.550	37.711	52.583
7.068	20.586	38.146	52.588
7.286	21.162	38.219	52.719
7.359	21.286	38.963	52.882
7.416	21.828	38.992	52.884
7.447	22.102	39.030	53.276
7.555	22.103	39.151	53.540
7.638	22.167	39.527	53.797
7.968	22.502	39.611	53.897
8.304	22.552	39.955	53.919
8.305	22.877	40.000	53.967
8.308	23.345	40.145	53.982
8.616	23.669	40.241	54.006
8.901	23.787	40.423	54.175
9.118	23.917	40.426	54.345
9.306	23.960	40.508	54.378
9.372	24.108	40.632	54.385
9.397	24.114	40.695	54.576
9.418	24.118	40.798	54.636
9.481	24.236	41.193	54.857
9.592	24.314	41.205	54.903
9.658	24.340	41.242	54.971
9.678	24.613	41.281	55.087
9.912	24.825	41.292	55.111
9.985	24.907	41.839	55.158
10.250	25.201	41.894	55.174
10.331	25.208	41.715	55.233
10.360	25.470	42.148	55.301
10.367	25.606	42.242	55.365
10.903	25.715	42.274	55.686
10.992	25.759	42.308	55.722
11.031	25.865	42.544	55.788
11.212	26.020	42.752	55.886
11.373	26.039	42.872	55.897
11.427	26.063	42.911	55.947
11.755	26.102	42.916	56.218
11.787	26.349	43.246	56.284
11.825	26.621	43.291	56.341
12.282	26.703	43.315	56.421
12.302	26.988	43.678	56.467
12.521	27.335	43.820	56.523
12.715	27.512	43.884	57.033
12.878	27.857	43.900	57.138
12.910	28.071	44.226	57.144
13.035	28.278	44.412	57.350
13.062	28.280	44.646	57.444
13.275	28.446	44.725	57.482
13.487	28.635	44.775	57.621
13.506	28.699	44.850	57.865
13.653	28.924	44.909	58.089
13.689	28.990	45.161	58.116
13.702	29.085	45.166	58.219
13.922	29.317	45.234	58.346
13.971	29.609	45.480	58.350
14.262	29.696	45.549	58.507
14.343	29.712	45.554	58.516
14.356	29.883	45.677	58.655
14.496	29.941	46.124	58.706
14.523	30.043	46.126	58.881
14.563	30.146	46.180	58.900
14.817	30.825	46.473	58.963
14.840	30.930	46.401	59.007
15.032	30.948	46.447	59.200
15.341	31.259	46.607	59.410
15.385	31.318	46.631	59.430
15.415	31.401	46.661	59.433
15.411	31.100	47.041	59.478

59.487	78.515	93.521	110.982
61.665	78.617	93.712	111.209
61.713	78.710	93.803	111.311
61.780	78.854	94.005	111.575
61.847	78.866	94.646	111.592
62.050	78.912	94.672	111.717
62.404	79.072	94.818	111.998
62.444	79.096	94.898	112.037
62.514	79.129	95.129	112.164
62.697	79.253	95.498	112.409
62.727	79.380	95.528	112.533
63.047	79.419	95.566	112.743
63.126	79.479	95.617	112.756
63.155	79.880	95.705	112.842
63.198	79.894	95.860	112.954
63.240	80.049	95.978	113.136
63.504	80.141	95.986	113.232
63.510	80.236	96.594	113.407
63.515	80.286	95.624	113.480
63.517	80.341	96.889	113.494
63.693	80.634	96.922	113.712
63.729	80.650	96.942	113.955
63.758	80.893	96.983	114.022
63.760	80.918	97.051	114.025
63.945	81.012	97.164	114.150
64.110	81.021	97.184	114.185
64.345	81.214	97.269	114.224
64.367	81.235	97.301	114.800
64.453	81.437	97.398	114.357
64.473	81.593	99.441	114.999
64.487	81.673	97.761	114.519
64.614	81.839	97.781	114.780
64.716	81.842	97.845	115.039
64.730	81.848	97.976	115.263
64.757	82.019	98.062	115.298
64.900	82.581	98.116	115.387
64.944	82.726	98.214	115.499
65.167	82.755	98.347	115.515
65.499	82.971	98.366	115.669
65.592	82.985	98.442	116.042
65.594	82.986	98.538	116.158
65.665	83.299	98.651	116.188
65.732	83.347	98.903	116.218
65.769	83.384	99.047	116.343
66.018	83.560	99.135	116.450
66.130	83.699	99.266	116.492
66.150	83.760	99.287	116.510
66.276	83.793	99.446	116.532
66.394	83.873	99.585	116.646
66.421	83.906	99.785	116.761
66.506	84.384	100.193	116.980
66.719	84.447	100.348	117.080
66.978	84.580	100.362	117.100
66.985	84.688	100.373	117.101
67.192	84.763	100.480	117.497
67.134	84.817	100.491	117.714
67.818	84.880	100.604	117.861
67.748	85.095	100.735	118.184
67.758	85.234	100.842	118.192
67.981	85.447	100.963	418.301
68.011	85.527	101.000	118.606
68.201	85.567	101.173	118.722
68.217	85.654	101.367	118.768
68.297	85.664	101.426	118.782
68.602	85.835	101.509	118.894
69.147	85.862	101.512	119.039
69.167	85.893	101.562	119.042
69.203	85.980	101.925	119.079
69.264	86.275	101.971	119.183
69.309	86.342	101.973	119.441
69.434	86.424	102.042	119.520
69.345	86.532	102.134	119.586
69.559	86.561	102.197	119.611
69.631	86.682	102.219	119.769
69.645	87.078	102.420	119.789
69.676	87.108	102.669	119.843
69.980	87.281	102.644	120.012
69.996	87.392	102.726	120.015
70.112	87.366	102.844	120.071
70.140	87.415	102.859	120.125
70.213	87.455	102.875	120.130
70.273	87.588	102.942	120.155
70.543	87.634	103.158	120.254
70.743	87.672	103.140	122.707
70.924	87.674	103.221	120.384
70.973	87.777	103.249	120.425
71.151	87.789	103.274	120.540
71.381	87.862	403.390	120.607
71.499	88.024	103.623	120.620
72.009	88.078	103.721	120.931
72.076	88.144	103.925	121.140
72.461	88.157	103.949	121.141
72.584	88.131	104.325	121.148
72.614	88.275	104.390	121.376
72.693	88.382	104.421	121.328
72.825	88.502	104.457	121.376
72.875	88.534	104.495	121 445
73.215	88.734	104.560	121 537
73.303	88.783	104.790	121.697
73.537	88 792	104.856	121.716
73.603	88.878	104.868	121.825
73 631	89 095	105.059	121.838
73.990	89.570	105.096	121.888
74.029	89.839	105.166	121.926
74.254	89.870	105.201	122.010
74.321	89.893	105.432	122.041
74 423	90.038	105.768	122.185
74 427	90.099	106.043	122 244
74.539	90.271	106.117	122.310
74.885	90.291	106.314	122.352
74.914	90.346	106.906	122.391
75 167	90 622	106.58	122.431
75.199	90 784	107.472	122.444
75.529	91.015	107.514	122.476
75.540	91.025	107.599	122.478
75.842	91.173	107.610	122.496
75.708	91 357	107.781	122.707
75.963	91 416	107.845	122.702
76.141	91.454	107.919	122.849
76.304	91.774	107.946	122.281
76.321	91.898	107.972	123.304
76.429	91.912	107.992	123.534
			123.546

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 10 Mars 1923* : 3/. 58,25 — 4/. 1918 60 95 — 5/. 1915 - 1916 73.40 = 5/. 1920 87.50 — 6/. 1920 86.75

Tin tàu. — Tàu *Armand Béhic* khởi hành ở Saigon đi Haiphong, và Trung-hoa ngày 11 Mars 1923 hồi 11 giờ sáng.

Hai chiếc tuần-dương hạm Pháp. — Trong số báo ngày hôm qua, bản-quán đã nói rằng hai chiếc tuần dương hạm Pháp là chiếc *Jules Michelet* và chiếc *Victor Hugo* nay mai thì tới vịnh Hạ-long. Bởi thấy tuần dương hạm ấy đi đến đâu cũng được hoan nghênh. Khi hai chiếc tàu biệt *Amsterdam*, thì quan Đô đốc có cho các quan chức tàu thay nước Pháp mà đến chào nước Phi-luật-tân. Trong tháng hai vừa rồi tàu *Victor Hugo* sau khi đời bến Batavia thì có đậu tại Manille.

Cứ xem những bài tự sự của các báo quán Anh và Y-pha-nho thì người Phi-luật-tân nghênh tiếp một cách trân-trọng lắm. Như báo *Eldebate* ngày 18 Février có làm một bài đề-đầu là *Tình thân ái người Pháp với người Phi-luật-tân* và toàn số, vừa bài vừa ảnh ca-tụng cái học thuật của nước Pháp.

Báo *Manila Times* ngoại cái bài nhắc lại việc tàu Pháp vào bến Phi-luật-tân từ năm 1786 và thuật lại những sự hiền hách của hải-thuyền Pháp thì trong những số ngày 1er, 19 21 và 23 Février có đăng mấy bài về việc thăm tàu *Victor Hugo*.

Khi tàu này đậu tại bến thì Chính-phủ Pháp và những người thuộc quyền Pháp bảo hộ có làm lễ nghênh tiếp các quan võ tàu ấy, có quan Tư Le Guerre đứng đầu.

Quan Lãnh-sự Pháp là M Valen ún có đọc một bài diễn-văn kể công-trạng của các quan võ cùng những binh sĩ trong tàu, lại biểu các nước đến đều dự lễ ấy cả.

Sáng hôm hôm 23, nhân-dân lại ra bến đông lắm để thăm một lần cuối cùng chiếc tuần dương hạm ấy và chúc các quan võ vượt biển bình an. Khi tàu *Victor Hugo* khởi hành thì có hai chiếc tuần-dương của Hoa-kỳ đi tiễn mãi cho đến Corregidor.

Quan Toàn-quyền đến thăm nhà thương Tây. — Sáng hôm nay, hồi 9 giờ, quan Toàn-quyền Bandoin có đến thăm nhà thương de Lanessan, có quan Thống-soái Blondlat cùng quan docteur Andibert, thanh-tra các Y viện Đông-pháp, quan docteur Doucet chánh nhà thương nghênh tiếp ngài. Ngài đi khắp các phòng thì ngài đã nhận rằng phòng nào cũng giữ gìn sạch sẽ lắm.

Ngài chú ý nhất vào việc chữa bệnh chó dại là việc do quan docteur Lafont quản đốc. Cái bác vật việc này là một việc mà nhân dân Tây Nam đã biết công lớn lao lắm. Ngài lại xem kỹ càng về sở Quang-tuyến học (service radiographique) do quan docteur Heymann quản-trị rất thạo việc.

Quan Toàn-quyền lúc ra về có ngợi khen quan chánh nhà thương cùng tất cả các viên chức giúp việc trong nhà thương ấy.

CUỘC ĐẤU VÕ

Bắc-kỳ có cuộc đấu võ lớn lần này là lần đầu. Ta nên khen nhà Cinp bóng Palace đã gây dựng nên những cuộc thể thao ấy.

Hiện ở trường võ Boxing Club Tonkinois đương luyện, các tay võ sĩ sắp đến ngày thành tài, chắc là ta sẽ được xem những cuộc đấu võ rất vui.

Ta lại được coi hai người võ sĩ Annam nhờ có M. Frérot dạy bảo, cũng tỏ giỏi lắm.

Nhưng cuộc đấu võ thích nhất chiều hôm nay, thì chắc là cuộc đấu võ của ; Franck Marcel trọi nhau với Pruvost 12 keo mỗi keo hai phút.

Tòa án Đại hình. — Tòa án Đại-hình thứ nhất sẽ mở tại Tòa án Hà-nội ngày thứ hai 19 Mars và có những việc này :

Thứ hai 19 Mars : a) Ng-hữu Tỷ đánh chết người ; b) Phạm-đình-Canh, Vũ-đức-Hinh, cố ý đánh chết người.

Thứ ba 20 Mars : Mohamed Omar, Ng-v-Nghi tức Hi, Bùi-v-Xuân, Ng-v-Tức, Phạm-văn-Cẩm, Phạm-v-Long tức Cu-ba, Phạm-văn-Tâm tức Tey, Trần v-Phúc tức Choe tức Quốc đánh chết người.

Thứ tư 21 Mars ; Trần-thị-Hoa tức thị Dọc, Trần-văn-Mạch, cố ý giết người.

Thứ năm 22 Mars : Hoàng-văn-Lấy và Ng-v-Xênh, ăn cướp.

Việc dạy thể thao cho các ông giáo. — Quan Chánh đốc-học Bảo-hộ vừa mới thông tư cho các ông Đốc các trường Pháp-Việt hay rằng quan Thiếu-tá chánh sở dạy Thể-thao tại Trung Bắc kỳ có ý mở tại Hanoi trong vụ nghỉ hè, một lớp dạy thể-dục cho các ông giáo-sư, ông nào tỉnh nguyện muốn học thì sẽ được vô đi tân đi xa không mất tiền.

(Xem trang thứ ba, cột thứ bảy)

LẠI VỀ PHỐ CŨ

Bản-hiệu vì sự tin tạo nên tạm mở tại số nhà 17, phố hàng Giấy. Nay việc sáng-các đã thành, từ 1er Février nầy, bản-hiệu lại chuyển về ở phố Cầu-gỗ (Rue du Pont en Bois) số 8 và 88.

Các quý-khách có phiếu Quốc-trái muốn bán hay là có thư-tín giao thiệp với Bản-hiệu xin cứ viết về đấy hầu lắm.

ĐỒNG-KHÊ, LÊ-ĐÌNH-CẢNH
86, 88, Rue du Pont en Bois, Hanoi
Cần-bạch

Việc bầu cử hội-viên thương-mại. — *Quan-báo* ngày 7 Mars vừa rồi đã đăng danh sách các nhà thương-mại nam nữ Tây Nam ở Bắc-kỳ có chân đi bầu cử hội-viên thương-mại của hai thành-phố Hanoi và Haiphong.

Về phòng thương-mại Hanoi thì có chầy có 264 người đi bầu, trong số ấy thành-phố có 108 đàn ông và 46 đàn bà, còn thì ở các tỉnh cả.

Về phòng thương mại Haiphong thì cả thảy có 193 người đi bầu, trong số ấy thành-phố có 40 người. Còn thì ở các tỉnh.

Các nhà thương-mại Tây ra ứng cử đã thấy công-bố cả rồi mà các nhà thương-mại ta thì chưa ai biết cả, xem chừng những ông ra ứng cử cũng đông thì phải.

Ông nghị-viên Valade — Trong số ba ông nghị-viên Pháp đi phái-bộ ở bên này thì hai ông đã sang Nhật, duy ông Valade thì còn ở lại Đông-pháp. Ngày hôm nay, ông đã biệt Saigon đi Cao-miên rồi sẽ từ Battambang, cưỡi máy-bay Xiêm-la sang Bangkok.

Cuộc diễn-thuyết tại hội Trí-trí. — Đến tối thứ sáu 16 Mars hồi 8 giờ rưỡi, quan Thanh-tra Carles, sở Thương-chính sẽ diễn-thuyết tại hội Trí trí, nói về các thuộc-địa Pháp ở Thái-bình-dương.

RẺ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bắt cứ năm nào, hàng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
2059 39, Phố hàng Quạt, Hanoi

MỚI XUẤT BẢN :

MAI-NU'ONG LỆ-CỐT

(MANON LESCAUT)

Soạn-giả : L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

In bằng chữ mới, giấy tốt, dầy 290 trang

Giá bán, mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước, mỗi quyển. 0. 14

Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

Trường Nữ Sư-phạm — Cô Ng-thị Sửu, học-sinh năm thứ ba trường Nữ Sư-phạm nay phải thải lỗ 5$ tiền học phí của Nhà-nước cấp từ trước đến giờ công là 200 đồng sẽ phải hoàn lại Nhà-nước.

Trường Bảo-hộ. — M Hoàng-đình Chương, giáo học hạng sáu nay được chức bị-dịch (surveillant) tại trường Bảo-hộ. Phụ cấp mỗi tháng 6 đồng.

Mất chức hội-viên. — Nguyễn-văn-Tuân, hội viên phủ Đa-phúc (Phúc yên) bị kết án khổ sai chung thân từ ngày 1er Mars 1923 vì tội đồng mưu ăn cướp giết người thì nay mất chức hội-viên.

Nhà dưới cho thuê

Nhà ở phố hàng Trống, số 82. Giá 100 đồng học một tháng.

Hỏi tại Imprimerie Tonkinoise

Hải học-đường. — Cái học-đường ở Hải-phòng mà ông Phạm-quỳnh đã có ý định mở ra, nay đã thành lập rồi. Ông Phạm-quỳnh đã có đi Hải-phòng để khai trường. Học-đường ấy là một trường dạy nghề hàng hải, học-trình 3 năm, học-sinh phải có bằng Cao-đẳng tiểu-học mới được vào học.

Thủy-tiên ta!!!

Vừa rồi tôi có tiếp được mấy cái thư của các ngài ở tỉnh xa gửi đến hỏi mua *thủy-tiên ta*, mà trong thư nói hiện đã trồng thử, bây giờ bán-biểu. Vậy xin kính bạch các ngài rõ, bản-hiệu quả có *thủy-tiên ta* thực, nhưng đều gọt sạch cả, hoa đã nở cả rồi, chỉ vì không có mũi thơm mà cũng không bán cho ai cả; lấy tức là

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

Tối thứ bảy 10 Mars 1923
ĐỨC BÀ THƯỢNG NGÀN
Chủ nhật 11 Mars 1923

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, ran phổi, ho khan, hô-hấp, ván vân : người ta trong mùa nay.

Thứ dầu nguyên : 1 $ 75 một lít-re, 0 $ 90 nửa lít-re.
Cá-viên : 0 $ 90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trường Thi, Hanoi

Bộ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt bo-cum). Đau khắp cả thân-thể, rức-đầu, sổ-bo, đau cổ họng, đau ngực; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như chơi! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bán-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Gia ban đầu một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người! Ai đi biển cũng chớ là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trường Thi, Hanoi

Hải hợp-đồng. — Cái hợp-đồng của M. Sam-Tai-Chiong làm bánh tây bán cho các nhà trường từ ngày 1er Janvier đến 31 Décembre 1923 thì phải bỏ đi, kể từ ngày 10 Mars 1923.

Việt-Nam Thanh-niên hội. — Đến chủ nhật 11 Mars này 7 giờ rưỡi tối, ở Hội-quán V. N. Th. N. có buổi hội họp nói chuyện, ông Phạm duy-An sẽ ra khai giảng bài nói về « Quê-hương ». Xin mời tất cả các qui-vị hội-viên lại dự cuộc hội-họp hôm ấy. Nay đã cáo thỉnh chung ở trong các báo thì không có thơ mời riêng từng người, xin các ngài nhớ đến cho.

H. V. N. T. N. lai cảo.

HOTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay đọn một phòng riêng để tùy thích các qui-khách muốn dùng riêng bẩn ở đấy cho biệt-lịch hay ngồi chung ở dãng nhà cũ nay cũng thế.

Người làm trong Hotel hiện nay đổi mới cả.

Giá bữa ăn như sau này :

Có rượu . . . 1 $ 20
Không — . . . 0 .90

X631

Một nỗi thiệt thòi cho bàn-khách. — Bản-quán tiếp được bài sau này :

Độ nay tàu Nam-định lên cứ đến Bát-tràng là cạn, khiến cho hành-khách phải nhiều điều khó chịu thiệt thòi. Muốn biết rõ tại đâu không gì bằng thuật lại những điều của một người đi tàu Long-môn ngày 18 là vừa rồi. Hồi 11 giờ, tàu đến Bát-tràng thì cạn, các chú Hoa-kiều có bảo hành-khách xuống đó lên bãi để nhe tàu mới có thể chạy được. Đêm khuya trời rét, lại lắc đắc dại mưa, ai lại muốn lên trên bãi xin mà chịu những điều khó nhọc vào mình ? Các chú nói mãi cũng có nhiều người nghe, còn người già, đàn bà, con trẻ, không ai ưng cả. Các chú thấy thế mới tưới nước vào tàu, lôi kéo hành-khách bắt ép phải xuống thuyền, thậm chí dùng đến roi vọt. chửi mắng. Người thì mất đồ, kẻ thì bị đánh om xòm cả tàu.

Nguyễn-đình-Yên lai cảo

HAY CHO XÃ-HỘI

Một phòng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tờ Bi-cơ man (PIQUEMAL) tại pagode hàng Bông số nhà 178, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

MỘT CUỘC ĐẤU VÕ LỚN

Ngày chủ nhật 11 Mars hồi 21 giờ

tại rạp chớp bóng PALACE

Cần hai người vẽ ảnh truyền thần. Hỏi tại hiệu ảnh Thụy-ký, phố Cửa Đông, Hanoi. 3518

Nhà ở phố hàng Trống, số 82. Giá 100 đồng bạc một tháng.

Hỏi tại « Hôtel des Colonies ».

Ngạch thừa-phái. — M. Lai ngọc-Sinh, cựu chiếu binh ở Pháp về, quán làng Yên - ninh, phủ Yên - khánh, (Ninh-bình), được bổ thừa phái hạng năm và thưởng hàm tùng cửu-phẩm văn giai tại châu Nguyên-bình (Cao-bằng) thay M. Đào-đức Oanh đổi đi Hà-giang.

Mất súng. — Một người lính ở vệ thú năm trinh mất một khẩu súng đi sẵn giá 47 p.

Cay hòm ăn cắp. — Một người đàn bà Tàu là thím Ley-Shi ở phố Mới số 48 kiện tên Hồ Tin là học-sinh về Lô-Chi đến ở hàng Buồm số 7 cay hòm ăn cắp mấy cái áo quần giá 100 p.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9 ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng sạch người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3402

VIỆC BẮC-KỲ

THƯỜNG-TÍN

Làng Khê - hồi sắp có Ấu-trí-viên. — Làng Khê-hồi là quán quan Tổng-đốc Hải-dương Từ đại nhân đã khởi công xây dựng Ấu-trí-viện tự 2 tháng nay, tiền phí lên hết đến một nghìn đồng bạc, công việc chừng độ sang tháng sau mới xong. Hồi ra việc này mà được thành lập, cũng là do ở tấm lòng nhiệt thành của quan Tổng-đốc từ đại-nhân khởi xướng lên. Nay việc lập Ấu-trí viện của quốc-dân ta bây giờ đương vào thời kỳ cổ động, mà làng Khê-hồi lại trực hành ngay được buổi đầu tiên để cảnh tỉnh cho hơn mọi trăm làng trong hạt hạt.

Vậy mong rằng : Các sĩ khắc những bực cha sinh cũng nên noi theo cái gương qui báu ấy mà hô hào cổ võ cho mỗi xã lập được một Ấu-trí-viện thời bước tiến trình của dân chúng ta lo gì chẳng được đầy đủ khỏe mạnh như dân tộc khác, thực lấy làm mong mỏi lắm thay.

T. lai cảo

HÒA BÌNH

Tiệc trà tiễn đưa quan Công-sứ Louis. — Hồi 5 giờ chiều hôm 5 Mars quan Chánh-làng có đặt một tiệc trà tại dinh ngài để tiễn quan Công-sứ cũ và mừng quan Công-sứ mới. Dự tiệc có bà quan cai trị Louis và Collet, các quan Tây các sở cùng các qui phu-nhân, quan Chánh-làng quan Áo, các quan Châu cùng các viên chức tòng-sự các sở. Quan Chánh-làng có đọc một bài diễn thuyết, xin cử nguyên-văn đăng sau này :

Bẩm quan Công sứ Louis.
Thưa các bà các bà,

Nhân nay quan trên cũ quan lớn về làm chánh tòa quan lại phủ Thống sứ, quan lớn sắp tớ giữ chức Hòa-bình chúng tôi và quan ân cũng các chánh phó châu trong tỉnh này, chúng tôi gọi là đặt một chút tiệc trà nho nhỏ để tỏ tấm lòng thân ái trong thành cảm ơi ông tôi cũng với quan lớn, và chúng tôi xin đa tạ các bà và các quan đã nhiều cố ra dự tiệc trà ở dinh chúng tôi thì thực là chúng tôi lấy làm hân hạnh và tỏ lòng thân ái cảm ơn các bà và các qui quan.

Nhân quan lớn lên nhậm chức Phó-sứ tỉnh này từ năm 1909, khi quan lớn sở với những tôi và dân thực là ông quan có đủ lượng có đức chính thương dân. Đến năm 1913 khi quan lớn bước chân xuống thuyền về nghỉ bên mẫu-quốc, chúng tôi tiễn chân quan lớn, khi ấy chúng tôi vẫn ao-ước rằng : Ít lâu chắc hẳn quan lớn được lên chức thổ hiển tỉnh này, để chúng tôi được trông cậy. Đến tháng Mars 1922 nhờ nước lại có quan lớn lên thổ hiển tỉnh này thực là vui mừng mừ nguyện, để được sương tựa bóng cao, bằng đến lệnh trên cũ quan lớn về chánh tòa quan-lại, thì chúng tôi một lòng cùng chau kêu với quan Thống-sứ xin quan lớn ở lại để làm cho chu toàn mọi việc, nhưng lệnh trên đã ấn định cũ quan lớn về chánh tòa quan-lại thì thực là chúng tôi không dám kêu nài với quan trên.

Từ khi quan lớn lên nhận chức thổ-hiển tỉnh này đến nay thì nhiều khi quan lớn mở lòng quảng đại nhân-chính của quan lớn sở với chúng tôi và dân, thì chúng tôi đều

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cử Dương bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển : 0 $ 20

Ai muốn mua thì là nói gì thì xin cứ viết thư cho ông Quản lý nhà in của bản quán là

Monsieur Đào Xuân-Thuyên
63, Rue du Coton, Hanoi

Xin nhận kỹ kẻo lầm

TÂN-LONG

RELIURE ET CORDONNERIE

72, Rue du Pont-en-Bois, 72 — Hanoi

Kính trình các qui khách :

Bản-hiệu chuyên nghề đóng giấy và đóng sách đã lâu năm, làm rất kỹ lưỡng, dùng những giá tốt.

Đã được các qui-khách tin dùng nhiều lắm. Nay có một lại nhà buôn hàm lợi mua giấy của những kẻ vô sỹ bắt chước dấu của bản-hiệu đóng vào giấy mà bản-hiệu chưa bắt được tang. Nên các qui-khách lâm mua phải giấy giả hiệu. Vậy xin các qui-khách tường nhân cái dấu bồ-giục và cả hóa lang của bản-hiệu, cho khỏi mang tiếng.

Nếu các qui-khách có muốn mua được giấy thực hiệu thời xin gửi thơ đến cho, bản-hiệu sẽ gửi ngay.

2082 TÂN-LONG, kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ mà lầm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tờ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông nhà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi. »

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

AU BONHEUR DES TONKINOIS

HAI-CHINH

GRANDE FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE

76, Rue du Pont en Bois, 76

HANOI

Mùa nực gần tới bản-hiệu chế ra nhiều kiểu mũ mới, thật nhẹ, thật bền và hợp thời-trang ; lợp bằng vải trắng, vải ka-ki, rung các mũ, giá hạ hơn mọi nơi, mới các ngài chiếu-cố.

Bản-hiệu lại mới tiếp được ở bên Pháp sang các thứ Parapluies, cán đẹp và nhẹ, những giá như sau này :

5 $ 00 = 4 $ 50 — 3 $ 80 — 2 $ 80 — 2 $ 50

Này kính.

HANOI

2049

HIỆU ÍCH-KÝ

Ở Hà-nội, Phố Hàng Giấy, số 88

Mới đã hơn hai mươi năm bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ Quốc ngữ, các thứ chuyện ta và giấy, bút, mực.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

Hiệu có những thứ này :

1° **Ngòi bút** : *Militaire (trắng cứng), Renommés (cánh tiên), Incomparable (vô song). Hộp bút 12 ngòi.*
2° **Mực bột.**
3° **Quản bút** : *1° Vệ-sinh (bên Pháp mới chế), 2° Ba dầu đen.*
4° **Bút chì**, *Marquise, Baignol,*
5° **Sổ** *Ba dầu.*
6° **Bìa ngũ sắc** *(25 và 30 cân).*
7° **Giấy viết** *làm ở bên Pháp, 3, 4, và 5 cân.*
8° **Giấy vẽ** *và số croquis,*
9° **Tẩy** *(dầu bo.)*
10° **Chuyện quốc-ngữ.**

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ kính này deo xuống mắt giống xinh đẹp, chắt kim trong

Gọng vàng . . . 8 $ 00 cả cước.
Gọng bạch kim. . . 2 . 50 —
Mũi lá Cam và đen. . . —

Bán tại :
TONG-YUNE-TAI
49, Phố Hàng Ngang. — HANOI.

2049

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA HIỆU C. J. BONNET LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

Lại về chốn cũ

Hiệu LỢI-THÁI ở phố hàng Bạc số 184 này mới dọn về nhà cũ số 110

CỬA HÀNG
CUÔNEAUD FRERES
BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Distillerie du Nord

NGUYỄN VĂN MÃO & Cie
31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dám dùng

ĐỨC BÀ THƯỢNG NGÀN

Chủ nhật 11 Mars 1923

Hát ban ngày — Thu năm tiền

Diễn hai tích

Một tích chèo khôi hài — Một tích tuồng khó

Tích thứ nhất

CHỬ - MÃI - THÂN

Diễn từ chỗ Tuần-Tỷ lấy vợ lẽ vợ cả đánh ghen, chuyện rất buồn cười. Hát toàn giọng Huế.

Tích thứ hai

VÕ TÒNG SÁT TẨU

Toàn đào kép trẻ con 12, 13, 14 tuổi đóng các vai trò rất khéo, chỗ bạn Võ-đội-Lang đến phòng đọc một bài tiếng Tàu rất buồn cười — chỗ Võ Tòng đánh nhau với Tây-môn-Khánh toàn bằng gươm đao thật.

Tối chủ-nhật 11 Mars 1923

D - ĐÁ PHÁT GIẢNG HÒA

Tối thứ hai 12 Mars 1923

NỮ TRẠNG NGUYÊN

BIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

BIJOUTERIE — ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi 16, Rue de la soie, 16 Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vòng, xuyến, nụt, nhẫn, giây đeo đồng hồ, giây truyền, dây giây, cúc áo, tai bọc, vỷ thuốc lá, hộp thuốc lá, và điếm, v. v... Bằng vàng đúng tuổi đúng nặng và toàn bạc sau. Có nhiều thợ khéo để làm những kiểu cách qui khách đặt lối-riêng.

BÁN — Vàng điệp Vĩnh-thịnh-long, mặt đồ thực đủ các mặt), ngọc-thạch, giây đeo thứ nọt, giây kim-khánh giây kim tiền, công-hồ quả quít và bạc và vỷ bắc, v. v.

MUA BÁN VÀNG, BẠC, ĐỒ NỮ TRANG CŨNG CẦN.

2049

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường trú ở Nhà Sáu Bắc đầu hội Hanoi. Người chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tourane, Pro. Rabat Casablanca Port Said Arthur Bue

Nước lạ ăn, nhanh, chữa mắt đã các bệnh đàn bà bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH Giá 2 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM CHỨNG Giá 1 $ 50

Phòng chẩn bệnh tại ĐƯỜNG GIA LONG, 32, giữa hồ số 236

2018.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY MÓI số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố,

2046 MẠC-SENG kính cáo.

Do Việt Nam Quốc Gia Phục Vụ Số Hóa Tài Liệu Phục Vụ Học Tập Và Nghiên Cứu Cá Nhân Phi Thương Mại

chậm trễ hàm bảy ngày, mà vàng lên giá thì bản-hiệu lại phải tính theo giá mới.

2066

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ VÀ NHỮNG BỆNH ĐAU THẦN-KINH CỦA BÀN BÀ

Cái sức khỏe của đàn-bà con-gái thế nhất là đối ở bộ thần-kinh. Nếu đã mắc phải bệnh không ngủ, bệnh-tật-mình, bệnh hay nặng, bệnh đau lưng, bệnh thương gân, bệnh đau ngực, bệnh buồn rầu, bệnh khó thở, bệnh đau đớn, bệnh bức rức, các bệnh đó thường chuyển sang bệnh đau dạ giày, như thế thì nên uống thứ thuốc *Neurinase*. Thuốc này sẽ chữa khỏi bệnh đau thần-kinh mà bệnh ấy lâm cho người ta khổ sở ở đời, nào sinh ra bệnh thương gân và các bệnh khác thuộc về thần-kinh nữa. Ở các xứ nóng mà uống thuốc *Neurinase* này thì ngủ được ngon giấc.

2056

TRANH VẼ

Bán buôn — **Bán lẻ**

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là: kiểu thẻn, kiểu đét, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện **SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN** của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VÂN

Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyền-thần

73, Phố hàng Bông, Hanoi

奧 CHẤN-HƯNG 眞

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NAM-HƯNG-THÀNH

18, Rue des Cuisses, 18

(Phố Hàng-Hòm)

HANOI

Kính trình các quý-khách biết chỗ rằng: Bản-hiệu vừa này vận chuyển nghề làm sơn về theo lối Nhật-bản, và lối Annam như là: bàn-thờ, hộp, trạp, quả, văn vân. Các làm đồ mới như hoành-phi câu đối, cuốn thư cũng các thứ tranh ảnh bằng sơn vẽ vào đồ mới lạ vào vải và các thứ khác bán hơn bằng sơn bóng lâu dùng bền chắc chắn, cẩn-thận sơn bền mùi, trang rất nhã.

Bản-hiệu bán buôn và bán lẻ; Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon hàng tốt, hạ giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gởi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement).

Xin các quý-khách chiếu cố

2087

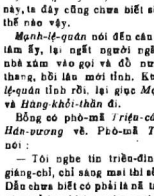
PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẤY

số 43, phố Xe điện *Rue des Pipes*) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng lại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922.

Có catalogue riêng quí-khách muốn xem xin viết thư về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

Thứ thuốc nước đường SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả

Vì những bệnh ho sổ mũi dai dẳng, đau cuống phổi nặng đến đâu, thuốc ấy cũng trị được một cách rất chóng, và trừ tận gốc.

Vả, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc đường khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc mang đến CACHET NOFAL uống mỗi ngày ho cái nặng đến, làm cho phổi thêm mềm mại, thêm khỏe-mạnh để đủ sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau cuống phổi, bệnh hư phổi.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

Ancien Interne des Hôpitaux de Paris

Số 59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gò-đa và ho Hoàng-kiêm trông sang

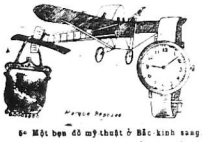
華 PAO-VA 實

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

振八廿牌門商業行內 北京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới sở sang: 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu, lắt thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhẽn kính đủ các thứ mắt, mắt đen mắt trắng, mắt vàng, mắt mèo lá cây, vân vân. Lại có cả nhẽn kính gọng bằng vàng tây, gọng bạc rồng, gọng đồi mồi, vân vân, quí xuân đeo ba mà đeo những nhẽn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ tọa chung, đồng-hồ báo thức, đồng hồ chăm-cám vân vân.

4° Một bọn chậu sứ đèn sứ, lọ sứ, bát sứ, bộ sứ để thủy-tiên hay là bầy cảnh cũng được và từ bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc kinh sang

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên này chúng tôi xin bán ba giá, mong cậy các quý-khách chiếu cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí khách cũng đã tường cả rồi.

Chủ-nhân

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số phát 28, Hanoi.

2033

敦珀珠拿必痧點堂春萬 Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tìm ra phải lở sâu quáng các xương sài chăm com khoét, thẳm lắm ăn tai, thối tai. Cho chúng lở ngứa ngoài da, hai đến khải cả, lo nhớp giá 0$ 80, lọ nhỏ giá 0$ 10, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc sao rang, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Hội-chợ Hanoi vừa rồi bản được sao thuốc kỳ rất nhiều, nên hàng tạp-hóa và các hàng bán-thẻ các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã lấy-định có bán bộ như sau này: hiệu *Mạo-Bình-Tư*, 136, phố hàng Bông. Số bán bán lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-Hoa-Đường*, 63, hàng Bông, nhà in *Đông-tỉnh Ấn-quán*, 82, hàng Gai, nhà in *Trực-Nghiệp Ấn-quán*, 43, phố Đề Kinh-kiêm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán sao-in và hiệu *Vinh-Hợp-hành*, hiệu *Hanh-Hoa-Đường* bán bức chế bàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chụp ảnh, 12, hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường* (in 17 hàng Trống), hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, phố Tiên-tsin hiệu *Vinh-Lợi-Vinh*, 69, hàng Bồ, hiệu *Quảng-Lợi*, 32 và hiệu *Bảo Hợp*, 37, phố Chợ nhỏ cả, hiệu *Vinh-Xương*, 27, Ha-trung, hiệu *Phương-Đình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phan-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hợp-Long*, 27 hàng Bát-đàn, hiệu *Hanh-Nhân-Đường*, 61, và hiệu *Hưng-Thường* 52 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 33, phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Lợi* 26, hàng Song Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Tân thái tỉnh Yên bay, hiệu *Đức-tương* phố Việt lợi tỉnh Việt trì, hiệu *Đức-Phong*, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu *Xuyên-Thị* số may và tỉnh Yên-mam, hiệu *Sui-Cheong*, 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán bộ có thuốc thấy xem người và có thuốc sẵn đủng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG

gố 2/1, phố Tiên-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)

Viễn bảnh

Do Việt Nam Quốc Gia Phục Vụ Số Hóa Tài Liệu Phục Vụ Học Tập Và Nghiên Cứu Cá Nhân Phi Thương Mại

Số 88

TỤC TÁI SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự tích Mạnh-lệ-quân, của Lương-diệp phu-nhân, một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hàng-khôi thần nghe nói, giọt lệ chứa-chan mà đáp rằng:

— Tôi được ơn ba vị cứu-mẫu bảo-toàn cho, thật lấy làm cảm-tạ lắm. Nhưng lòng tôi bấy giờ thật đau như dao cắt, một nhà chết cả thì thảo nay con sống để làm gì. Huống chi tai-nạn ngày nay so với năm xưa lại còn hơn nhiều. Năm xưa thì vu-oan giá họa, chỉ có một mình bọ *Lưu*, mà bấy giờ vua thánh tôi hiền, còn đang đời thịnh. Hễ oan kia giải tỏ, tự-khắc hẳn bạch phân-minh. Về cứu-phụ tôi là bậc đại-tài, chứ ngu-hèn như tôi thì cầm-bằng sống ma chết già, chẳng thà tiến Kinh dầu thủ đi, để được theo hầu cha mẹ ở trong ngục-thất. Cứu mẫu ơi! cái toàn sống thừa này, còn ngày nào cũng dư ngày ấy thôi!

Mạnh-lệ-quân nghe lời nỉ lộng, chưa biết nói thế nào thì *Lưu-gến* ngọc nói:

— Hiền-sanh nghĩ lầm! Hiền-sanh cũng đường đường là thân nam-tử, vậy cái hiếu nhỏ-mọn ấy sá kể làm chi. Hiền-sanh nên biết rằng đông-đô họ *Hàng* trông cậy ở hiền sanh đó. Ngày nay hãy tạm lánh mình, cố chí học-hành, rồi mai sau thay họ đổi tên, sẽ xuất đầu lộ diện mà đáng biểu giải oan cho thân phụ. Và *Mạnh* vương-phi chẳng bao lâu nữa cũng sẽ tiến Kinh, tìm lời khuyên bảo con *Phi-giao* hoặc-giả nó hồi tâm mà ân-xá cho họ *Hàng* chăng thì bấy giờ lại được cùng nhau một nhà sum-họp vậy. Hiền-sanh chớ nên trái ý hai thân, hãy tạm lánh mình sang *Vân-nam*, có *Mạnh-gia-tinh* cậu-phụ kia vẫn người trung-trực lại thường đối với họ *Hàng*, vậy nay vẫn một lòng qui-mến.

Tô ánh-tuyết cũng khóc mà bảo rằng:

— Thôi nói nhiều làm chi! Hiền-sanh cứ nên sang *Vân-nam* là hơn. Nếu không mà triều-đình giáng chỉ nã tróc hiền-sanh thì bấy giờ dẫu muốn thoát thảo, thiết tưởng cũng khó lòng mà gỡ cho được. Xót-thương cho nghĩa-huynh (tức *Lương-trần-lân*) tôi đáp đầu tự-tử, ngày nay vợ con trăm phần khổ-sở, mà tôi đây không giúp được lấy gì. Tôi còn nhớ ngày nào ôi đám đầu xuống sông, được nghĩa-mẫu tôi cứu vớt, cơ sâu ấy luống để phụ-phàng. Lại xót-thương cho con gái tôi là *Phi-loan* kia xấu duyên hẩm phận, gặp phải nhà chồng đang lúc hiểm-nguy, chẳng biết con tạo xoay-vần, sau này vợ chồng có được đoàn-viên chăng tá! Năm trước ta từ biệt con gái mà về quê-nhà, lòng ta đã đau như cắt, ngày nay thì một đứa con trai nhỏ lại theo phu-quân ra đi, khiến ta càng thêm cay-đắng muôn vàn. Nhưng chỉ vì công-nghĩa, không đám nghĩ đến tư-tình, cho nên đầu sao cũng phải bấm gan chịu vậy. Ta là đàn bà còn như thế được, huống-chi hiền sanh là bậc tu-mi. Hiền sanh nên yên lòng mà sang *Vân-nam* lánh nạn.

Nói chưa dứt lời thì *Mạnh-khôi* vào, cáo-từ xin đi. *Hàng-khôi-thần* bất-đắc-dĩ cũng phải theo đi. *Mạnh-lệ-quân* cầm lấy tay *Mạnh-khôi* mà dặn rằng:

— Hiền-điệt ơi! Hiền-điệt về tới nhà, cứ nói là ta vẫn được khỏe-mạnh như thường, chớ đem những nỗi đau lòng mà nói cho lỗ phụ và lỗ-mẫu biết, kẻo người tuổi già sức yếu, luống thêm một mối thương-tâm. Hiền-điệt lại nên một bảo với bậu-phụ và thân-mẫu rằng: Ngày nay cuộc may xảy ra cái tai-nạn này, ta đây cũng chưa biết sống chết thế nào vậy.

Mạnh-lệ-quân nói đến câu thương-tâm lắm, lại ngất người ngã ra. Cả nhà xúm vào gọi và đổ nước sâm-thang, hồi lâu mới tỉnh. Khi *Mạnh-lệ-quân* tỉnh rồi, lại giục *Mạnh-khôi* và *Hàng-khôi-thần* đi.

Bỗng có phò-mã *Triệu-cầu* ở phủ *Hán-vương* về. Phò-mã *Triệu cầu* nói:

— Tôi nghe tin triều-đình đã có giáng-chỉ, chỉ sáng mai thì sẽ tới đây. Dẫu chưa biết có phải là nã tróc *Hàng* công-tử hay không, nhưng chi-bằng ta tiên-cơ định-liệu. Bây giờ *Hàng* công-tử nên thay hình đổi dạng, từ nói là con một người gia-tướng từ thuở nhỏ cứu-phụ đi nuôi làm nghĩa tử, đặt tên gọi *Mạnh-vân*.

Phò-mã *Triệu-cầu* lại gọi *Chu-thông* vào mà bảo rằng:

— *Chu-thông* ! Nhà-ngươi hãy theo *Hàng* công-tử lánh mình sang ở nhà bọ *Mạnh* tại *Vân-nam*, để cho được yên ổn.

Chu-thông vâng lời. Một lúc *Hàng-khôi-thần* cải-trang xong, đi lẫn với bọn gia-bộc Phò-mã *Triệu-cầu* và hai em tiễn ra đến ngoài cửa phủ, rồi hai bên cùng gạt nước mắt mà từ-biệt nhau.

Khi phò-mã *Triệu-cầu* trở vào trong nhà, đem bức thư cầu tam-độ lá *Triệu-lân* đệ trình *Mạnh-lệ-quân*. *Mạnh-lệ quân* mở xem, bức thư như sau này:

« *Con là Triệu lân có mấy lời kính trình để bà mẹ rõ chuyện:*

« *Từ khi con tiếp thư nhà, được biết tin thân-phụ con đem ngũ-đệ đi tìm thượng-hoàng, xa cách hai phương, lòng con thật nóng như lửa đốt. Muốn về không được, mà ở đây thì cũng ngại hiềm lắm thay.*

« *Ngày nay biến-cố là thường, Hàng-hậu bị oan, toàn gia Hàng-vương phải giam vào ngục. Lương thừa-tướng đập đầu tự-tử. Thái-hậu đã nhiều lần phẫn-uất, hết sức bênh vực, cho nên gia-quyến họ Hàng mới chưa phải đem ra hành hình.*

« *Đô-man hung-phục làm thừa-tướng, hai con làm Long-vũ tướng quân đem cấm-binh vào trong cung, giết danh là hộ-vệ hoàng-gia, nhưng kỳ thực có lòng phản-nghịch. Xin thân-mẫu mau mau thu-xếp liền Kinh, kẻo con còn thơ-ngây, một mình ở đây, khó lòng mà bảo-toàn cho được.*

« *Phi giao giáng chỉ tha cho Phi-loan để định lý-hôn cùng họ Hàng. nhưng Phi-loan không chịu cải-giá, lại tình-nguyện theo họ Hàng nào ngục-thất. Hiện-nay có giáng chỉ nã-tróc biểu hạnh con là Hàng khởi-thần, chẳng bao lâu sẽ tới Vân-nam, phải tìm nên phải đề phòng trước.*

« *Bộ này quan-dân náo-loạn, chỉ đêm ngày mong đợi thân-mẫu về triều. Hùng-hậu may nhờ được thái-hậu đem vào ở nơi-nội, mà thái-hậu thì bịnh nặng không dậy, thân-thượng cũng chẳng vào vấn-an lần nào.*

« *Phi-giao lại truyền ngôn là thái-hậu muốn giết thân-thượng để lập Triệu-vương, như thế thì thật ngay cha nước-nhà lắm lắm.*

« *Kỷ tên : Triệu-lân* »

Mọi người xem thư, ai cũng thở ngắn than dài, rồi ngẩn mặt ra mà nhìn nhau.

Phò-mã *Triệu-cầu* nói:

— Quái-lạ! không biết có sao trong thư lại không nói chi đến việc long-thai. Mà thái-hậu có lẽ nào lại biến-tâm như thế. Tất có sự bí-mật chi đây, cho nên không thể nào viết ra thư được.

Mạnh-lệ-quân cầm tức hồi phẫn, lại nghiến hai hàm răng mà ngất người đi. Cả nhà xúm lại gọi, hồi lâu mới tỉnh...

(Còn nữa).

Gérant Responsable — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1782 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ HAI 12 MARS 1923

Trung Bắc Tân Văn